13. a 14. mzda byla v roce 2011 nejčastěji sjednávána v Jihočeském kraji

Šetření podnikových kolektivních smluv, vycházející z Informačního systému o pracovních podmínkách (ISPP) v gesci MPSV ČR, ukázalo, že v roce 2011 kladli sociální partneři velký důraz na ujednání v oblasti mzdového vývoje a pracovněprávních vztahů, přičemž důležitou roli hrála i ujednání z hlediska zaměstnaneckých výhod poskytovaných nad rámec zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, příp. dalších právních předpisů. Jedním z nejdůležitějších motivačních nástrojů zaměstnavatelů k udržení spokojenosti zaměstnanců je správně nastavený **systém odměňování zaměstnanců**, a proto bude pozornost dále zaměřena na často diskutovanou složku mzdy, která je zaměstnancům vyplácena ve formě 13. a 14. mzdy[1].

Níže uvedené výsledky vyplývají ze šetření **ISPP v podnikatelské sféře**, kde bylo **v roce 2011** analyzováno **1 301 kolektivních smluv**, které se týkaly více než 390 tis. zaměstnanců.

Výsledky ISPP ukazují, že **v roce 2011** bylo **poskytnutí 13. mzdy sjednáno ve více než 43 % kolektivních smluv** (564 smluv ze vzorku vyšetřených kolektivních smluv) **v podnikatelské sféře** a poskytnutí **14. mzdy ve více než 14 % kolektivních smluv** (186 smluv ze vzorku vyšetřených kolektivních smluv) v podnikatelské sféře.

Z dlouhodobého hlediska dochází v podnikatelské sféře ke **zvyšování podílu kolektivních smluv**, ve kterých je **sjednán nárok** zaměstnanců **na poskytnutí 13. mzdy**. Např. v roce 2005 byl nárok na 13. mzdu sjednán ve 39 % kolektivních smluv ve sledovaném vzorku, tzn. do roku 2011 se tento podíl zvýšil o 4 p.b. Zcela opačný vývoj byl v ISPP zaznamenán u kolektivních smluv, v nichž je sjednán **nárok zaměstnanců na 14. mzdu – podíl** těchto smluv **poklesl** ve sledovaném vzorku z 22 % v roce 2005 na 14 % v roce 2011.

Nárok na výplatu 13. a 14. mzdy byl v roce 2011 **nejčastěji sjednán v kolektivních smlouvách zaměstnavatelů Jihočeského kraje** – více než dvě třetiny kolektivních smluv zde upravovaly výplatu 13. mzdy, a téměř třetina kolektivních smluv výplatu 14. mzdy. Podíl kolektivních smluv, které upravovaly poskytnutí 13. a 14. mzdy v jednotlivých krajích, ukazuje tabulka 1.

Tabulka 1: Podíl kolektivních smluv, ve kterých bylo na rok 2011 sjednáno poskytnutí 13. a 14. mzdy.

Kraj (NUTS 3)	Podíl kolektivních smluv [%] upravujících poskytnutí	
	13. mzdy	14. mzdy
Hlavní město Praha	34,6	6,6
Středočeský	25,6	5,1
Jihočeský	67,4	31,5
Plzeňský	43,8	9,6
Karlovarský	35,0	10,0
Ústecký	45,3	16,0
Liberecký	37,7	7,5
Královéhradecký	43,2	13,6
Pardubický	43,1	8,6
Vysočina	54,7	25,0
Jihomoravský	35,1	7,9
Olomoucký	28,0	12,0
Zlínský	62,9	14,6
Moravskoslezský	54,1	28,9
Celkem	**43,4**	**14,3**

Zdroj: ISPP.

[1] U některých zaměstnavatelů je tato mzda specifikována také jako odměna na dovolenou, nebo odměna na Vánoce.

Poskytnutí 13. a 14. mzdy bylo **v téměř 60 % kolektivních smluv,** ujednávajících výplatu této mzdy**, podmíněno dosažením předem stanoveného hospodářského výsledku** zaměstnavatelem a ve 34 % kolektivních smluv počtem dnů odpracovaných zaměstnancem.

Kromě podmínek pro získání nároku na výplatu 13. a 14. mzdy sleduje šetření také **způsob, jakým zaměstnavatelé stanovují výši této mzdy**. V roce 2011 byla v **21 %** kolektivních smluv, ujednávajících výplatu této mzdy, stanovena 13. a 14. mzda **podílem z průměrného výdělku,** a v **19 %** kolektivních smluv ve vzorku **podílem z tarifní mzdy.** Více než 9 % zaměstnavatelů ve sledovaném vzorku ve svých kolektivních smlouvách uvádí výši této mzdy pevnou částkou (v Kč).

Informační systém o pracovních podmínkách (ISPP) je pravidelné roční šetření o mzdových a pracovních podmínkách, které jsou sjednány v kolektivních smlouvách na příslušný rok. Účelem šetření, jež je v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí, je **mapovat a analyzovat kolektivní vyjednávání v České republice**. ISPP se zaměřuje na ujednání sociálních partnerů v oblastech odměňování zaměstnanců, délky pracovní doby a dovolené, poskytování benefitů, odborného rozvoje zaměstnanců, apod.